

Odůvodnění

vyhlášky o některých podmínkách výkonu činnosti platební instituce, správce informací o platebním účtu, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatele elektronických peněz malého rozsahu

A. OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Předkládaný návrh vyhlášky o některých podmínkách výkonu činnosti platební instituce, správce informací o platebním účtu, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatele elektronických peněz malého rozsahu (dále jen „návrh vyhlášky“), provádí vybraná ustanovení nového zákona o platebním styku č. 370/2017 Sb. (dále jen „nový zákon“), který nahradí zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku. Důvodem přípravy nového zákona je skutečnost, že současná česká právní úprava není v souladu se všemi požadavky, které jsou vymezeny směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (dále jen „Směrnice“).

Návrh vyhlášky je transpozicí vybraných ustanovení Směrnice a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES.

Doposud platnou vyhlášku č. 141/2011 Sb. ze dne 13. května 2011, o výkonu činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu, ve znění vyhlášky č. 31/2014 Sb., vyhlášky č. 233/2014 Sb. a vyhlášky č. 382/2016 Sb., která transponuje příslušné předpisy Evropské unie¹, nový zákon zrušuje.

Návrh vyhlášky stanovuje způsob plnění požadavků na řídicí a kontrolní systém platební instituce. Upravuje systém řízení rizik i systém vnitřní kontroly. Stanovuje též způsob plnění požadavků na řídicí a kontrolní systém instituce elektronických peněz a způsob plnění požadavků na řídicí a kontrolní systém správce informací o platebním účtu.

V návrhu vyhlášky se definují pravidla pro výpočet výše kapitálu platební instituce, jakož i pravidla pro výpočet kapitálové přiměřenosti, včetně jednotlivých přístupů, které platební instituce může při výpočtu kapitálové přiměřenosti uplatňovat.

Návrh vyhlášky upravuje také pravidla pro výpočet výše kapitálu instituce elektronických peněz, jakož i pravidla pro výpočet kapitálové přiměřenosti, včetně jednotlivých přístupů, které instituce elektronických peněz může uplatňovat.

Návrh vyhlášky upravuje též požadavky na pojištění platební instituce, správce informací o platebním účtu a instituce elektronických peněz.

Pro platební instituci, jejíž povolení k činnosti se vztahuje na službu nepřímého dání platebního

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES. Dále směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnice 2005/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES.

příkazu, a platební instituci, jejíž povolení k činnosti se vztahuje na službu informování o platebním účtu, návrh vyhlášky stanovuje minimální limit pojistného plnění z pojištění a minimální výši srovnatelného zajištění, a to s ohledem na rizika, kterým je nebo může být platební instituce vystavena, dále s ohledem na jiné činnosti platební instituce, vlastnosti srovnatelného zajištění, objem platebních transakcí, ke kterým je dán platební příkaz nepřímo prostřednictvím platební instituce a počet uživatelů služby informování o platebním účtu.

Pro správce informací o platebním účtu návrh vyhlášky stanoví minimální limit pojistného plnění z pojištění a minimální výši srovnatelného zajištění s ohledem na rizika, kterým je nebo může být správce informací o platebním účtu vystaven, dále s ohledem na jiné činnosti správce informací o platebním účtu, vlastnosti srovnatelného zajištění a počet uživatelů služby informování o platebním účtu.

Pro instituci elektronických peněz, jejíž povolení k činnosti se vztahuje na službu nepřímého dání platebního příkazu, a instituci elektronických peněz, jejíž povolení k činnosti se vztahuje na službu informování o platebním účtu, návrh vyhlášky stanovuje minimální limit pojistného plnění z pojištění a minimální výši srovnatelného zajištění s ohledem na rizika, kterým je nebo může být instituce elektronických peněz vystavena, dále s ohledem na jiné činnosti instituce elektronických peněz, vlastnosti srovnatelného zajištění, objem platebních transakcí, ke kterým má být dán platební příkaz nepřímo prostřednictvím instituce elektronických peněz a počet uživatelů služby informování o platebním účtu.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Návrh vyhlášky je v souladu s novým zákonem a je i v souladu se zmocněními uvedenými v novém zákoně.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná vyhláška reaguje na transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES, přičemž v návrhu vyhlášky jsou transponována tato ustanovení: čl. 4 bod 46, čl. 8 odst. 2, čl. 9, čl. 9 odst. 1 /část/ a čl. 9 odst. 2. Tato směrnice uvádí datum transpozice 13. ledna 2018.

Navrhovaná vyhláška reaguje též na transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES, v platném znění, přičemž v návrhu vyhlášky jsou transponována tato ustanovení: čl. 5 odst. 2, čl. 5 odst. 3, čl. 5 odst. 4 a čl. 5 odst. 6. Tato směrnice uvádí datum transpozice 30. dubna 2011.

Předkládaný návrh vyhlášky je slučitelný s právem Evropské unie.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

S ohledem na skutečnost, že nový zákon zrušuje stávající vyhlášku (tj. vyhlášku č. 141/2011 Sb., o výkonu činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu), bylo nutné připravit návrh vyhlášky.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Vzhledem k tomu, že změny nejsou zásadní oproti stávajícímu stavu, nelze očekávat zásadní dopady na rozpočet České národní banky.

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Z navrhovaných změn nevyplývají zvýšené náklady ani pro Českou národní banku. Návrh vyhlášky nemá negativní dopad na podnikatelské prostředí.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní sociální dopady, ani nemá žádné dopady na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava neobsahuje diskriminační ustanovení, ani nemá dopad v oblasti rovnosti mužů a žen.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Na základě vyhodnocení provedeného podle metodiky CIA (*Corruption Impact Assessment*) nebyla zjištěna žádná korupční rizika, která by mohla souviset s přijetím návrhu vyhlášky. České národní bance jsou zákonem o České národní bance svěřeny kompetence správního úřadu, na základě čehož vykonává v souladu s uvedeným a dalšími zákony dohled nad osobami působícími na finančním trhu a má dostatečné nástroje pro kontrolu dodržování zákonů a ostatních právních předpisů. Působnost a pravomoc jednotlivých útvarů při výkonu dohledu jsou v České národní bance stanoveny vnitřním předpisem, který schvaluje bankovní rada, jakožto nejvyšší řídicí orgán. Informace o organizační struktuře České národní banky jsou k dispozici veřejnosti na jejích internetových stránkách. Pro řádný výkon činnosti České národní banky jsou nastaveny odpovídající vnitřní kontrolní mechanismy, které jsou pravidelně ověřovány a aktualizovány.

Vzhledem k povaze vyhlášky a rovněž vzhledem k důsledně uplatňovaným vnitřním rozhodovacím a kontrolním postupům v České národní bance, lze potenciální korupční rizika prakticky vyloučit.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá žádný dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

10. Konzultace

Návrh vyhlášky byl projednán v rámci ČNB a konzultován s Ministerstvem financí a asociacemi subjektů působících v oblasti platebních služeb. Meziresortní připomínkové řízení

proběhlo od 9. října do 30. října 2017.

Návrh nové vyhlášky nepodléhá konzultaci s Evropskou centrální bankou podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

Předkládaný návrh neobsahuje řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti.

Na základě návrhu České národní banky (Plán vyhlášek na rok 2017) potvrdil ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu dne 10. ledna 2017, že se u této vyhlášky neprovede hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA).

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Článek I

Úvodní věta vyhlášky

Uvádí se výčet ustanovení, na základě kterých je Česká národní banka zmocněna k vydání vyhlášky.

K § 1

V ustanovení se definuje předmět úpravy vyhlášky a uvádí se předpisy Evropské unie, které jsou vyhláškou transponovány do českého právního řádu.

Předmětem úpravy jsou požadavky na řídicí a kontrolní systém platební instituce, instituce elektronických peněz a nově i správce informací o platebním účtu, pravidla pro výpočet výše kapitálu a pro výpočet kapitálové přiměřenosti platební instituce a instituce elektronických peněz, včetně jednotlivých přístupů, které mohou při výpočtu kapitálové přiměřenosti uplatňovat, a nově též minimální limit pojistného plnění z pojištění a minimální výši srovnatelného zajištění pro platební instituci, instituci elektronických peněz a správce informací o platebním účtu.

Osobní působnost vyhlášky se týká především platebních institucí, institucí elektronických peněz a správce informací o platebním účtu; v částečném rozsahu také poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu. Vůči těmto osobám vykonává Česká národní banka dohled podle zákona o platebním styku a zákona o České národní bance. Působnosti vyhlášky podléhají také hybridní platební instituce nebo hybridní instituce elektronických peněz, což jsou platební instituce a instituce elektronických peněz, které vykonávají i jiné činnosti než činnost, k jejímuž výkonu je třeba povolení podle zákona o platebním styku, např. telekomunikační operátoři nebo obchodníci s cennými papíry, kteří získali v souladu se zákonem také oprávnění poskytovat platební služby.

K § 2 až 18

Definují se požadavky na řídicí a kontrolní systém platební instituce.

Řídicí a kontrolní systém platební instituce se vztahuje na veškeré její činnosti; v případě hybridní platební instituce se vztahuje alespoň na činnosti v tom rozsahu, k němuž je udělováno povolení, tj. poskytování platebních služeb a výkon s tím souvisejících činností.

Řídicí a kontrolní systém musí být přiměřený povaze, rozsahu a složitosti činností platební instituce, a to tak, aby soustavně zajišťoval řádný a obezřetný výkon činnosti platební instituce jako celku. V případě potřeby je upravován s ohledem na vývoj prostředí.

Ani přenesení výkonu některé činnosti na jinou osobu (outsourcing) neznamená zánik povinností

vyplývající z právních předpisů souvisejících s činností, jež je předmětem outsourcingu. Smlouva upravující outsourcing nemusí být uzavřena v písemné podobě. Sjednání outsourcingu však musí být doloženo písemně, anebo jiným záznamem umožňujícím uchování informací. Jedná se o kvalitativní požadavky obezřetnostního charakteru, jež významně přispívají ke snižování rizika, kterým je dotyčná osoba vystavována při využívání outsourcingu, nebo jež zajišťují plnění povinností vyplývajících z jiných právních předpisů, např. zákona o účetnictví. Požadavky a postupy se zakomponují do vnitřních předpisů.

Všeobecné předpoklady řádné organizace, správy a řízení zahrnují především organizační uspořádání s řádným, průhledným a uceleným vymezením činností a s nimi spojených působností a rozhodovacích pravomocí včetně působností a pravomocí orgánů a výborů, pokud jsou zřízeny, v rámci kterého se současně vymezí oprávnění zaměstnanců ke schvalování a podepisování dokumentů, funkce, jejichž výkon je neslučitelný a postupy pro zamezení vzniku dalších možných střetů zájmů nebo pro jejich řízení. Součástí jsou také zásady a postupy zajišťující řádné a obezřetné strategické a operativní řízení, včetně postupu při přijímání či změně vnitřních předpisů.

K naplnění předpokladu řádné správy a řízení platební instituce zohlední ve svých vnitřních předpisech institucí zvolené uznávané a osvědčené principy a postupy vydávané uznávanými osobami, především obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) vydávané na základě čl. 16 nařízení (EU) č. 1093/2010 a zmocnění ve Směrnici. Jednotlivé obecné pokyny jsou k dispozici v českém jazyce také na webových stránkách České národní banky, včetně souvisejícího stanoviska národního dohledového orgánu k daným obecným pokynům.

Nezbytným předpokladem pro náležité fungování řídicího a kontrolního systému je možnost zpětně získat (rekonstruovat) příslušné schvalovací, rozhodovací a kontrolní činnosti včetně postupů uplatňovaných pro vytváření, kontrolu a předávání informací České národní bance.

Platební instituce vytvoří, udržuje a uplatňuje systém řízení finančních a dalších rizik, kterým je nebo může být vystavena. Jeho součástí jsou vždy strategie přístupu k rizikům, včetně rizika likvidity a dalších rizik a rizikových faktorů vyplývajících z vnitřního nebo vnějšího prostředí a dále funkční a efektivní postupy rozpoznávání, měření (kvantifikace), sledování a ohlašování rizik a přijímání opatření vedoucích k omezení výskytu nebo dopadů výskytu rizik. Mezi taková opatření patří soustava vnitřně stanovených limitů, zaměřených na předcházení výskytu rizik nebo omezování dopadů výskytu rizik, například limity upravující čerpání prostředků, maximální výši určitých transakcí, kompetence při povolování výjimek, počty obchodních zástupců, atp.

Platební instituce vytvoří, udržuje a uplatňuje systém vnitřní kontroly, který podporuje řízení rizik a jehož součástí jsou vždy:

1. funkční a efektivní vnitřní kontrolní opatření vhodná pro činnosti a jednotlivé procesy platební instituce,
2. vybrané vnitřní kontrolní funkce včetně funkce compliance a funkce vnitřního auditu,
3. kontroly po linii řízení a
4. prověřování celkové funkčnosti a efektivnosti řídicího a kontrolního systému včetně nezávislého prověřování a včetně přijímání opatření k nápravě a kontroly jejich realizace a případné další vnitřní kontrolní mechanismy chránící řídicí a kontrolní systém a jeho prvky před selháním.

K § 19 až 21

Definují se požadavky na řídicí a kontrolní systém instituce elektronických peněz a hybridní instituce elektronických peněz.

Pro pravidla a požadavky pro vytvoření, udržování a fungování řídicího a kontrolního systému instituce elektronických peněz platí obdobně úprava vztahující se na platební instituce.

K § 21 až 24

Definují se požadavky na řídicí a kontrolní systém správce informací o platebním účtu.

Pro pravidla a požadavky pro vytvoření, udržování a fungování řídicího a kontrolního systému instituce elektronických peněz platí obdobně úprava vztahující se na platební instituce.

K § 25 a 26

Definují se požadavky na systém vyřizování stížností a systém řízení bezpečnostních a provozních rizik v případě poskytovatele platebních služeb malého rozsahu a vydavatele elektronických peněz malého rozsahu.

K § 27 až 35

Definují se požadavky na kapitálovou přiměřenost platební instituce a instituce elektronických peněz, včetně přístupů pro výpočet kapitálového požadavku.

Kapitálová přiměřenost znamená průběžné udržování kapitálu ve stanovené výši, která musí dosahovat alespoň výše kapitálového požadavku vypočteného podle určeného přístupu. Výše kapitálové přiměřenosti nesmí v žádném okamžiku klesnout pod minimální výši počátečního kapitálu podle § 15 nového zákona.

V případě hybridní platební instituce a hybridní instituce elektronických peněz nelze do kapitálu zahrnout ty položky, které jsou použity pro výkon jiných činností než k poskytování platebních služeb či k výkonu souvisejících činností platební instituce, pokud je poskytování těchto činností spojeno s povinností udržovat určitou výši kapitálu.

Ustanovení § 28 návrhu vyhlášky obsahuje taxativní výčet přístupů použitelných pro výpočet kapitálového požadavku ke krytí rizik. Přístupy jsou tři s tím, že aplikovat lze vždy jen jeden z nich. Volba přístupu probíhá již v žádosti o povolení k činnosti. Platební instituce následně používá ten přístup, který Česká národní banka schválila, anebo který na základě posouzení podmínek platební instituci určila.

K § 36 až 39

Nový zákon v § 17 požaduje, aby platební instituce, jejíž povolení činnosti se vztahuje na službu nepřímého dání platebního příkazu nebo službu informování o platebním účtu, měla uzavřenu pojistnou smlouvu nebo srovnatelné zajištění pokrývající rizika z jejich případných povinností vůči poskytovateli platebních transakcí spojených s neautorizovanou nebo nesprávně provedenou platební transakcí nebo s neoprávněným získáním nebo užitím informací o platebním účtu, a zmocňuje k vydání prováděcího předpisu upravujícího minimální limit pojistného plnění z takového pojištění nebo zajištění. Obdobné pojištění nebo zajištění je podle § 75 nového zákona požadováno i po instituci elektronických peněz a podle § 46 nového zákona po správci informací o platebním účtu.

§ 36 až 39 vyhlášky v návaznosti na zmocnění v § 17 odst. 3, § 46 odst. 2 a § 75 odst. 3 nového zákona stanoví minimální limit pojistného plnění z pojištění nebo srovnatelného zajištění s ohledem na rizika, kterým je nebo může být vystavena platební instituce, instituce elektronických peněz nebo správce informací o platebním účtu, a s ohledem na jiné činnosti, které vykonávají nebo mají v úmyslu vykonávat, objem platebních transakcí, ke kterým je dán platební příkaz nepřímo prostřednictvím instituce, nebo počet uživatelů v případě služby informování o platebním účtu. Správce informací o platebním účtu nepřijímá peněžní prostředky, nese ale

riziko spojené s neoprávněným získáním a užitím informací o platebním účtu, proto musí být také pojištěn nebo mít jinou srovnatelnou záruku.

Výpočet minimálního limitu pojistného plnění nebo srovnatelného zajištění vychází z Obecných pokynů Evropského orgánu pro bankovníctví 2017/08 týkajících se kritérií pro stanovení minimální peněžní částky pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání nebo jiné srovnatelné záruky podle článku 5 odst. 4 směrnice (EU) 2015/2366, o platebních službách na vnitřním trhu. Minimální limit zohledňuje rizikový profil dané instituce nebo správce a typ a rozsah činností, které vykonává nebo má v úmyslu vykonávat. Rizikový profil se posuzuje podle celkové hodnoty uplatněných nároků, počtu iniciovaných platebních transakcí a počtu spravovaných účtů, a to za období od 1. ledna do 31. prosince kalendářního roku předcházejícího roku, ve kterém se minimální částka peněžního plnění počítá. Pokud činnost není ještě vykonávána, vychází se z odhadů, které však nesmějí být nižší než vyhláškou stanovené minimum.

Článek II

Navrhuje se, aby vyhláška nabyla účinnosti ve stejný den, jako nový zákon o platebním styku, tj. 13. ledna 2018.